

2022-12-21

Dnr 2021/872

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Kommunenheten
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k@regeringskansliet.se

Remissvar - Betänkandet En god kommunal hushållning (SOU 2021:75)

(Fi2021/03100)

Riksgälden har tagit del av betänkandet av utredningen om en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner ("En god kommunal hushållning").

Riksgälden välkomnar utredningens översyn av regelverket för den kommunala ekonomiska förvaltningen. Fördyringar i kommunsektorn till följd av exempelvis ineffektiv ekonomistyrning eller för höga skuldnivåer försvagar det finansiella sparandet. En effektivisering av och långsiktighet i ekonomin i kommunsektorn kan istället bidra till en långsiktig hållbarhet i de offentliga finanserna.

Riksgälden vill särskilt kommentera utredningens förslag kopplat till systemet för konjunkturutjämning.

Utredningen belyser att tillämpningen av resultatutjämningsreserven endast fått ett begränsat genomslag. Drygt hälften av kommunerna och en tredjedel av regionerna har reserverat medel. Medel i resultatutjämningsreserver har dessutom vid flera tillfällen disponerats för andra ändamål än att jämna ut intäkter över konjunkturcykeln. Den begränsade implementeringen och det faktum att medel använts för andra ändamål försvårar för staten vid bedömning av behov av och storlek på eventuella konjunkturstöd. Utredningen slår vidare fast att en problematik om resultatutjämningsreserver skulle bli obligatoriska är att ett vanligt förekommande skäl till att de inte tillämpats är att många kommuner och regioner haft begränsad ekonomisk möjlighet till detta. Mot denna bakgrund är det positivt att utredningen inte föreslår obligatoriska utjämningsreserver.

Som utredningen konstaterar finns det även fortsättningsvis ett stort behov för kommuner och regioner att under stora konjunkturedgångar kunna få statligt stöd för att inte behöva göra större neddragningar i verksamheten på kort sikt. Därför är det positivt att utredningen undersöker möjligheterna till ett nytt, regelstyrt system för konjunkturutjämning. Riksgälden anser dock att utredningens konsekvensanalys av hur staten påverkas givet utformningen av ett sådant system bör utvecklas. Om ett nytt ramverk ska införas bör förutsättningarna, den närmare utformningen och konsekvenserna för statens risk utredas vidare.

Riksgälden anser att ett system där staten tar på sig en risk genom att garantera en lägstanivå av tillväxten i skatteunderlaget i kommuner och regioner kan vara problematiskt om statens åtagande inte begränsas. Vidare saknas en konsekvensanalys av hur förslaget samverkar med den statligt finansierade inkomstutjämningen inom det kommunala utjämningsystemet. Utredningens förslag att riksdagen fastställer en princip om lämnande av stöd under vissa förutsättningar, snarare än att det lagregleras, är dock i sammanhanget positivt.

Riksgälden bedömer att ett tydligt regelstyrt system bidrar till att göra ett implicit åtagande för staten vid djupa lågkonjunkturer explicit. Riksgäldens låneplanering skulle samtidigt underlättas av en modell där en viss nivå på statliga bidrag för konjunkturutjämning kan prognosticeras på förhand, givet en underliggande utveckling. Det är dock viktigt att systemet utformas på ett sätt så att statens risk för stora, oförväntade utgifter kopplat till konjunkturutjämning i kommuner och regioner begränsas.

I detta ärende har riksgäldsdirektör Hans Lindblad beslutat efter föredragning av analytikern David Candelöf.

Lindblad, Hans, beslutande

Candelöf, David, föredragande